Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2025-2026

36 600 B Vaststelling van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2025

N **BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 september 2025

In mijn brief van 25 april jl.[1] heb ik uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het overhedenoverleg van 16 april 2025. In dit overhedenoverleg van 16 april is destijds onder andere gesproken over de problematiek van de jeugdzorg en het advies van de commissie Van Ark.

Met uw Kamer is per brief van 25 april 2025 gedeeld dat er bij Voorjaarsnota 2025 voor de jaren 2025-2027 cumulatief circa 3 miljard euro beschikbaar komt voor gemeenten voor zowel jeugdzorg als voor de terugval in 2026 in het Gemeentefonds. Voor 2028 en verder worden de beheers- en inhoudelijke maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd versterkt en worden aanvullende maatregelen uitgewerkt. Tevens hebben we uw Kamer toen laten weten dat het kabinet zich ervan bewust was dat hiermee niet aan de wens voor compensatie van door gemeenten gedane uitgaven voor de jeugdzorg in de jaren 2023 en 2024 tegemoet is gekomen. Het kabinet heeft destijds in het Overhedenoverleg aangegeven bereid te zijn om over deze compensatie te willen doorpraten en daarover uiterlijk in augustus van dit jaar conclusies te trekken. In afwachting daarvan heeft de VNG de aangekondigde ingebrekestelling opgeschort.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de gemaakte afspraken, mede namens de Minister-President, de Staatssecretaris van Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris van Jeugd, Preventie en Sport.

<u>Invulling afspraken Overhedenoverleg 16 april 2025 aangaande de jeugdzorg</u>
Het kabinet en de VNG zijn tot gezamenlijke afspraken gekomen over de compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg.
Gemeenten hebben in totaal 728 miljoen euro ontvangen van het Rijk die ze kunnen inzetten ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Het gaat dan om het versterken van de sociale basis en stevige lokale teams, met tevens aandacht voor het verbeteren van kind- en gezinsbescherming en de bredere integrale aanpak sociaal domein. Rijk en gemeenten kunnen zo gezamenlijk werken aan betere jeugdzorg.

Bij de decentralisatie van de jeugdzorg is de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg overgegaan van de provincies naar de gemeenten. Hierbij is destijds vanuit het provinciefonds 10 miljoen euro teveel overgemaakt aan gemeenten. De VNG heeft dit erkend. Onderdeel van de gezamenlijk gemaakte afspraken is dat deze 10 miljoen structureel wordt overgeboekt van het gemeentefonds naar het provinciefonds. Hierbij

[1] Kamerstukken I 2024/25, 36600B, L

heeft het kabinet uitvoering gegeven aan de oproep van het IPO om deze ‘weeffout’ te corrigeren.[2] Dit zal het eerstvolgende begrotingsmoment worden verwerkt.

De VNG heeft laten weten het kabinet erkentelijk te zijn dat ze zich gegeven de economische omstandigheden maximaal heeft ingespannen om de financiële situatie van gemeenten in 2026 en verder te verbeteren. Verder heeft de VNG aangegeven dat dit kabinet gezien de financiële ruimte, in goed overleg met gemeenten tijdens de diverse overhedenoverleggen, op een goede wijze financieel, invulling heeft gegeven aan het rapport Van Ark, naast de beleidsmatige invulling waar op dit moment gezamenlijk aan wordt gewerkt. Er is wat de gemeenten betreft op dit moment een werkbare financiële positie voor gemeenten.

De VNG heeft verder benadrukt dat het richting de toekomst van belang blijft met elkaar balansvraagstukken (vraagstukken over de balans tussen ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht) te adresseren als deze zich voordoen. Balansvraagstukken zullen ook in de (nabije) toekomst aandacht blijven vragen.

Het streven is om bij balansvraagstukken door een gezamenlijke verdere uitwerking een meer compleet beeld te hebben van aard en omvang en mogelijke maatregelen. Daarbij zal steeds zowel gekeken worden naar de financiële aspecten, de inhoudelijke sturing als de rolneming door zowel Rijk als medeoverheden.

Motie lid Dobbe[3] en Motie lid Fiers[4]
Er is naar de mening van het kabinet voldaan aan de motie van lid Dobbe die de regering verzoekt om de resterende ingeboekte bezuinigingen op het Gemeentefonds te schrappen, vanuit de overweging dat gemeenten zich genoodzaakt zouden kunnen zien lokaal te bezuinigingen op de jeugdzorg.
Dit gezien de afspraken bij Voorjaarsnota 2025, bovenstaande afspraken voor compensatie voor de jaren 2023 en 2024 en de gezamenlijke conclusie dat met de gemaakte afspraken er zowel financieel als beleidsmatig op een goede wijze invulling is/wordt gegeven aan het rapport Van Ark en er wat gemeenten betreft sprake is van een werkbare financiële positie voor gemeenten.
Ook is het kabinet van mening dat hiermee uitvoering is gegeven aan de motie van lid Fiers die de regering verzoekt het financiële advies van de commissie-Van Ark integraal en volledig over te nemen en dit bij de voorjaarsnota te regelen, vanuit de overweging dat gemeenten adequaat gefinancierd dienen te worden voor medebewindstaken.

Motie Chakor[5]
Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om u te informeren dat ik samen met de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen in gesprek ben over het verzoek van mevrouw Chakor aan de regering om een interbestuurlijke studiegroep advies uit te laten brengen met daarin een gedeelde probleemanalyse, mogelijke oplossingen, onderscheiden verantwoordelijkheden en beleidsopties voor het takenpakket en de bekostiging van decentrale overheden. Verder maak ik graag van deze gelegenheid gebruik om u te laten weten dat dhr. drs. J.M.M. Polman onafhankelijk voorzitter wordt van deze studiegroep. Ik hoop uw Kamer hier begin november nader over te informeren.

Vervolgafspraken
Tot slot laat ik u graag weten dat het kabinet de overhedenoverleggen graag ook in de toekomst voortzet. Het overhedenoverleg dat op 4 september stond gepland kon helaas geen doorgang vinden. Momenteel wordt er naar een nieuw moment gezocht. Vanzelfsprekend zullen we uw Kamer op de hoogte houden.

---

[2] Kamerstukken II, 2024-2025, 36600-C-6
[3] Motie-Dobbe (31 839, nr. 1084)
[4] Motie Fiers (36 600, B, F)
[5] Motie-Chakor (36 740 VII, nr. 31)

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

F. Rijkaart